

MAHAKAMA KUU YA TANZANIA

DIVISHENI YA KAZI

DAR ES SALAAM

MAREJEO NA. 202 YA 2022

DAMARIS SIMTALA MLETA MAOMBI

DHIDI YA

MANTRACK TANZANIA LTD MJIBU MAOMBI

(Kutokana na Uamuzi wa Tume ya Usuluhishi na Uamuzi Kanda ya DSM - Temeke)

(Kokusiima: Muamuzi)

Tarehe 30.12.2019

Katika

CMA/DSM/TEM/13/2018/39/2018

=====

HUKUMU

15.11 & 13.12.2022

Rwizile, J

DAMARIS SIMTALA ameleta maombi haya akiomba Mahakama kufanya marejeo na kutengua tuzo iliyotolewa na Tume ya Usuluhishi na Uamuzi (Tume), Na. CMA/DSM/TEM/13/2018/39/2018 ya tarehe 30.12.2019.

Maelezo ya jumla ni kwamba mleta maombi aliajiriwa na mjibu maombi tarehe 03.12.2013 katika nafasi ya karani wa mapokezi. Baadae, akapelekwa katika kampuni tanzu ya mjibu maombi iitwayo Delta. Kisha, alihamishiwa katika kampuni ya Mantrack.

Tarehe 29.11.2017 mleta maombi alipatiwa barua ya kupunguzwa kazi. Hali hiyo ilimfanya mleta maombi kufungua shauri katika Tume kwa kufukuzwa kazi bila kufuata taratibu. Aliomba fidia ya kitendo hicho cha mwajiri wake.

Baada ya kusikilizwa, Tume iliona madai yake hayakuwa na msingi, ikayafukuza. Mjibu maombi alifungua maombi haya ya marejeo. Kama taratibu zinavyoelekeza, maombi haya yameletwa kwa kiapo cha mleta maombi kikiwa na sababu zifuatazo;

- i. Kukitaarifu chama cha wafanyakazi na mjibu maombi yaweza kumaanisha kutoa notisi kwa mwajiriwa.*
- ii. Kikao cha kupunguza wafanyakazi bila kutoa notisi kwa upande unaoathirika na kutohudhuria kwa huo upande yaweza kumaanisha kikao halali na*
- iii. Kufukuzwa kazi bila yakufuata taratibu nyingine inapelekea kufukuzwa kazi kihalali.*

Mawakili wasomi waliwawakilisha pande zote. Bwana Henry Mwangwala kwa niaba ya mleta maombi na Bwana Roman S.L. Masumbuko kwa niaba ya mjibu maombi.

Bwana Mwangwala kabla ya usikilizwaji wa shauri kuanza aliieleza Mahakama kuwa amebaki na hoja moja tu ambayo ni *kama kufukuzwa kazi bila kufuata baadhi ya taratibu inapelekea kufukuzwa kazi kihalali*.

Akitetea hoja hii, wakili aliimbia Mahakama kuwa mleta maombi alipunguzwa kazi kinyume na kifungu cha 38 cha Sheria ya Ajira na Mahusiano Kazini [Sura ya 366 Marejeo ya Mwaka 2019] na kanuni ya 23 na 24 ya *Employment and Labour Relations (Code of Good Practice) Rules* [T.L.S. Na. 42 ya mwaka 2007].

Katika kuipa nguvu hoja yake alirejea shauri la **Andrew Michael Kihombwe v Estim Construction Co. Ltd.** Marejeo Na. 372 ya mwaka 2020.

Aliendelea kueleza Mahakama hakukuwepo taarifa ya kupunguzwa kazi, namna nyingine ya kuzuia upunguzwaji, wala aina ya watu watakoondolewa. Bwana Mwangwala alisema zaidi kuwa sababu za kuondolewa kazini ilikuwa mleta maombi kudai stahiki zake na kupata ujauzito. Kwa maoni yake mleta maombi alipunguzwa kazi kwa kutofuata utaratibu na hivyo akaomba uamuzi wa Tume ufutwe.

Katika kujibu hoja hii, Bwana Masumbuko alisema kuwa taratibu zilifuatwa na majadiliano yalifanyika kabla ya kumpunguza kazi mleta maombi kupitia chama cha wafanyakazi (TUICO), ambacho mleta maombi alikuwa

mwanachama wake kama kielelezo D3 kinavyoonyesha. Alifafanua zaidi kuwa majadiliano hufanywa kwa mfanyakazi pale ambapo hakuna vyama vya wafanyakazi. Katika kuipa nguvu hoja hiyo alirejea shauri la **Security Group (T) Ltd v Samson Yakobo and 10 Others**, Civil Appeal Na. 76 ya mwaka 2016, kifungu cha 38(1)(a)(c) cha Sheria ya Ajira na Mahusiano kazini na shauri la **Mainline Carries Ltd v Delifrida Filbert Libaba & 7 Others**, Marejeo Na. 264 ya mwaka 2019, ambapo, utaratibu wa kushugulikia kupunguza wafanyakazi umeelezwa bayana, alisema.

Bwana Masumbuko alisistiza kuwa nafasi ya mleta maombi iliondoka na sifa zake hazikuwa na sehemu tena katika kampuni. Katika suala la ujauzito alisema kuwa halina ukweli na pia halikujadiliwa mbele ya Tume. Kwa mtazamo wake masuala ya posho au kupata ujauzito yasingeweza kuathiri kitu katika kupunguzwa kazi.

Akaeleza tena kuwa mleta maombi katika malipo aliyolipwa alilipwa zaidi ya alichokistahili na hivyo akaomba uamuzi wa Tume usitenguliwe.

Katika mawasilisho ya nyongeza Bwana Mwangwala aliongeza kuwa kifungu cha 39 cha Sheria ya Ajira na Mahusiano kazini, kinahitaji uwepo wa uthibitisho katika kumfuta kazi mwajiriwa. Kwa maelezo yake, hapakuwepo na makubaliano kati ya TUICO na mleta maombi na mjibu maombi na hivyo akaomba maombi haya yakubaliwe.

Baada ya kusikiliza hoja za pande zote, ni Dhahiri, hoja inayobishaniwa ni moja. Hii ni kama utaratibu wa kumpunguza kazi mleta maombi ulifuatwa.

Kifungu cha 38 cha Sheria ya Ajira na Mahusiano Kazini kikisomwa pamoja na Kanuni ya 23(4) ya TLS. Na. 42 ya mwaka 2007, vinaeleza taratibu za kufuatwa na mwajiri anapotaka kupunguza wafanyakazi. Taratibu hizo ni kutoa taarifa kwa wafanyakazi juu ya nia ya kupunguza wafanyakazi, kutoa taarifa muhimu katika upunguzaji huo wafanyakazi kwa ajili ya majadiliano, kueleza sababu, njia na taratibu pamoja na muda kuhusiana na kupunguza wafanyakazi.

Pamoja na hayo, sheria chini ya kifungu cha 38(1)(d)(i) na 67(1) vya Sheria hiyo, vyote kwa pamoja na kanuni ya 23(8) ya TLS. Na. 42 ya mwaka 2007 vinaeleza kuwa kwa mwajiriwa ambaye ni mwanachama wa chama cha wafanyakazi kinachotambulika na Serikali majadiliano yake kuhusiana na kupunguzwa kazi yatafanywa na chama hicho na makubaliano yake yatawafunga waajiriwa ambao ni wanachama wake.

Kumbukumbu za Tume zinaonyesha mleta maombi alipokuwa akitoa ushaidi wake alieleza kuwa yeye ni mwanachama wa TUICO.

Kwa rahisi ya rejea katika mwenendo wa shauri ambao haujachapigwa chapa ilielezwa: -

"...niliwafuata TUICO wa tawi la Mantrac ambapo mimi ni mwanachama na nilichaguliwa kuwa mwakilishi. ..."

Hii inadhihirisha wazi kuwa mleta maombi alikuwa mwanachama wa chama cha wafanyakazi (TUICO) kama sheria inavyoelekeza. Mwajiri, kwa sababu hiyo, alikuwa sahihi kuwasiliana na chama wafanyakazi katika zoezi la kupunguza wafanyakazi. Maamuzi yaliyofikiwa yalimfunga pia mleta maombi.

Kielelezo D3 kinaonyesha muhtasari wa vikao siku za tarehe 24.10.2017 na tarehe 25.10.2017 kati ya mjibu maombi na uongozi wa chama cha wafanyakazi (TUICO). Muhtasari huo unaonyesha agenda na vitu vilivyojadiliwa, vigezo vitakavyotumika katika kupunguza wafanyakazi pamoja na makubaliano waliyofikia. Hivyo kwa misingi hiyo imethibitishwa kuwa mjibu maombi alifuata taratibu katika kumpunguza wafanyakazi kufanya majadiliano kupitia chama cha wafanyakazi ambacho mleta maombi alikuwa mwanachama wake.

Mawasilisho ya mleta maombi kupitia wakili wake ya kuwa sababu za kupunguzwa kazi kwake ni kutokana na yeye kudai stahiki zake na kuwa

mjamzito hazina mashiko kwakuwa hakuna Ushahidi wowote unaothibitisha maelezo yake.

Kwasababu zilizobainishwa hapo juu, Mahakama inaona maombi haya hayana msingi na hivyo yanatupiliwa mbali na kila upande utajilipia gharama zake.

A.K. Rwizile

JUDGE

13.12.2022